

Kes hindavad õppeprogrammide kirjeldusi?

Õppeprogrammide kirjeldusi hindab 12 eksperdist koosnev hindajate kogu, kes enne tööle asumist tegi läbi vastava koolituse. Meie hindajaid iseloomustab mitmekesisus. Lisaks loodusteaduslikule haridusele on paljudel neist lisaeriala haridusteadustes, pedagoogilises nõustamises, filosoofias jm. Nad teavad hästi, mis toimub koolis ja kuidas töötavad keskkonnahariduse keskused. Hindajad on tegelikult ka nõustaja rollis, andes keskustele tagasisidet ja vajadusel ka soovitusi, kuidas õppeprogramme paremini kirjeldada, et seal sisalduv info annaks selge ülevaate, mida programmi kasutaja selles osaledes saab.

Maie Itse

on saanud matemaatikuhariduse Tallinna Ülikoolist, lisaks läbinud samas juhtimiskoolituse ning omandanud pedagoogilise nõustamise lisaeriala. Täna töötab Maie matemaatikaõpetajana Loksa Gümnaasiumis ja juhib Lahemaa Looduskooli. Maie on esindanud Eesti matkajaid Euroopa Rändurite Assotsiatsiooni (ERA) matkaradade komisjonis ja on aktiivne erinevate matkaürituste korraldamisel. Ta hoolitseb Veljo Ranniku algatatud Metsajõulude ja rahvamatka Tere Kevad! traditsiooni jätkumise eest. Looduses liikudes on Maiel kaaslaseks fotoaparaat. Maie on Eesti 2020. aasta looduskaitsemärgi laureaat. Ennast tutvustab Maie luulevormis:

Minu lasteaiaks olid mets ja heinamaa
ilma noortega suhtlemata elada ei saa.
Vajan päikest, vihma, tuult ja lund ka -
mu akude laadija on väike Mohni saar.

Karin Poola

lõpetas Tartu Riikliku Ülikooli ökoloogina ning bioloogia- ja keemia õpetajana. Täna töötab Karin Palade Loodushariduskeskuse juhatajana ja bioloogia õpetajana Palade Põhikoolis. Karin koostab ja juhendab keskkonnahariduslikke õppeprogramme ja loodusretki ning korraldab looduskeskuse tööd. Karinile on omistatud Looduskaitse hõbemärk, ta on Eesti Bioloogiaõpetajate Ühingu auliige. Karini erialane huvi ja hobi on geoloogia, botaanika ning matkasport.

Ana Valdmann

lõpetas Tartu Riikliku Ülikooli bioloogia-keemia õpetaja ja biokeemik-bioloogina. 2002. aastal omandas Ana magistrikraadi koolikorralduse alal ning 2018. aastal omistati talle loodusteaduslikus hariduses filosoofia doktorikraad.

Hetkel töötab Ana Tartu Ülikooli Loodusteadusliku hariduse keskuses teadurina ja Tartu Veeriku Koolis õpetajana. Oma teadustöös on Ana viimasel aastal süvenenud mitteformaalse hariduse temaatikasse uurides, kuidas see võiks toetada formaalset haridust.

Ana on juhendanud huviringe, korraldanud õpilastele keskkonnalaagreid, kirjutanud KIKi projekte ning käinud õpilastega erinevatel õppeprogrammidel. Ana sooviks on õpilased viia kooliruumidest õue, et nad loodust tundma õpiksid ega ütleks oma lastele vihmaussi nähes, et see on madu. Paraku on õpilastel loodusetundmisega lood halvasti – ikka küsitakse kevadeti matkal, mis sinine lill see metsa all on. Ana hobid on aiandus ja loodusturism.

Marje Loide

lõpetas Tartu Riikliku Ülikooli bioloog-botaanikuna ja suundus teadurina tööle Matsalu looduskaitsealale. Praegu õpetab Marje Haapsalu Kutsehariduskeskuses tulevastele loodusgiididele looduse tundmist ja vahendamist. Samal ajal töötab ta ka bioloogiaõpetajana Lihula Gümnaasiumis, kus õpetab 7.-12. klassi bioloogiat ja valikkursusi – Eesti maastikud, rakendusbioloogia, kultuurtaimed, zooloogia, botaanika, giidindus, teadlik tarbija ja looduskaitse.

Marje on alates 2000. aastast loodusgiid ja vahendab loodust nii lastele kui täiskasvanutele vastavalt vajadusele eesti, saksa või inglise keeles. Suviti töötab Marje nädalavahetustel RMK looduskeskuse infopunktis, ta on koostööd teinud ka Keskkonnaameti loodushariduse osakonnaga ja viinud läbi matku ning õppeprogramme. Marje on hobifotograaf, tema eriliseks huviks on taimed ning putukad. 2019. aasta Matsalu loodusfilmide festivalil programmis olid Marje loodusfoto näitused.

Ly Laanemets

elab Mulgimaal päris Läti piiri äärses Lilli külas, kuhu ta suunati abimetsaäulemaks pärast Eesti Põllumajanduse Akadeemia metsamajanduse inseneri eriala lõpetamist.

Ly on töötanud 30 aastat riigimetsa süsteemis, neist viimased 9 loodushoiu osakonnas, kus tegeles igapäevase

objektidega ning loodusharidusega. Ly tunneb hästi Valga-, Viljandi-, Järva-, Rapla- ja Pärnumaa õpperadasid ning lõkkekohti.

Täna tegutseb Ly FIE-na ja on MTÜ Lilli Looduskeskuse retkejuht, programmide läbiviija ning paljude erinevate projektide (laagrid, keskkonnaring, Mulgi kultuur, pühapaigad, pärimusmeditsiin, loodusõhtud jne) juht. Samas juhendab ta ka laste keskkonnaringi. Siit on tulnud vajadus ja soov end täiendada programmide koostamise ja läbiviimise alal Sagadis, Luual, säästvat arengut toetava hariduse koolitusel jm. Ly on korraldanud koolitusi nii oma ühingu kui ka Viljandimaa retkejuhtidele, oli eestvedajaks Eesti esimesele maakondlikule ühisprojektile, kus Viljandimaa loodusradadel koostati igale klassile erinev õppeprogramm. Lyle meeldib traditsiooniline ja mahe eluviis. Oma kodus kasvatatakse koduloomi, tehakse hobustega maatöid, korjatakse ravimtaimi ja valmistatakse neist teesid, tinktuure ja salve. Samuti meeldib Lyle valmistada looduslikest taimedest valmistada erinevaid toite.

Maarja Orusalu

on lõpetanud metsamajanduse eriala Eesti Põllumajanduse Akadeemias ja tal on 20 aastat töökogemust praktilises metsamajanduses. Maarja alustas giiditööd 1999. aastal Lahemaa Rahvusparkis juba esimestel RMK õpperadadel ja tegutseb loodus- ja kultuurigiidina tänaseni, viies Oandu Looduskeskuse, Lahemaa Looduskooli jt looduskeskuste tellimusel läbi õppeprogramme.

Maarja huvialaks on ornitoloogia ja ta püüab linnuõpet põimida ka loodusprogrammidesse.

Maarika Männil

lõpetas Tartu Riikliku Ülikooli bioloogi ja bioloogiaõpetajana. Täna töötab Maarika Keskkonnaameti keskkonnahariduse spetsialistina. Keskkonnaametis töötades viib Maarika läbi õppeprogramme ja matku erinevatele vanusegruppidele. Kogemusõpet väärtustades eelistab ta õppeprogrammide läbiviimisel õuesõpet. Maarika tunneb hästi ka koolielu, sest oli 19 aastat loodusõpetuse, bioloogia, inimeseõpetuse ja uurimistööde aluste õpetaja. Sellest ajast on tal ka keskkonnalaagrite korraldamise ja läbiviimise kogemus. Maarika on mitmete õpikute autor. Koostöös Eesti Jahimeeste Seltsiga valmis 2019. aasta detsembris õppematerjal „Metsloomade aastaring“ ning „Inimese ja ulukite suhted“ (<https://keskkonnaharidus.ee/en/node/5739>). Maarikale meeldib looduses liikumine, aiandus ja fotograafia.

Ulvi Urgard

lõpetas Tartu Riikliku Ülikooli biogeograafi ja geograafiaõpetajana ja asus tööle õpetajana, peab seda põnevat ametit tänaseni ega piirdu üksnes tundide andmisega. Saue Gümnaasiumi ümbruses on ta koostanud virtuaalseid õpperadasid orienteerumiseks tahvelarvutite ja GPS-iga. Koos õpilastega osaletakse loodusvaatlustel, millest viimane oli „Eesti otsib nurmenukke“. Kevadel ja sügisel õpitakse võimalusel õues. Ulvi on olnud osaline ka õppematerjalide koostamisel.

Lisaks algatab ja viib Ulvi läbi rahvusvahelisi keskkonnaprojekte. Õpetaja ja projektijuhina on ta koos õpilastega külastanud väga mitmeid keskkonnaharidus- ja looduskeskusi nii Eestis kui ka välismaal. Ulvi hindab kõrgelt erinevate programmi koostajate ning juhendajate tööd ja leiab, et see muudab õppetöö mitmekesisemaks. Ulvi hobi on mälumäng ja reisimine.

Anastassia Makarova

lõpetas Tartu Ülikooli rakendusbioloogia eriala ning hiljem samas gümnaasiumi bioloogiaõpetaja ja terviseõpetuse õpetaja eriala. 2017. aastal täitis ta gümnaasiumi loodusteaduste õpetaja magistriõppe õppekava ning omandas magistrikraadi haridusteaduses geograafiaõpetajana.

Anastassia töötab Tallinna Mustamäe Humanitaargümnaasiumi loodusainete õpetajana ja vanemmetoodikuna Tallinna Loomaaias.

Anastassia on 10 aastat tegelenud iluuisutamise ja on Eesti Uisuliidu kohtunik.

Geidi Mitt

on lõpetanud Tartu Ülikooli molekulaar- ja rakubioloogina ning omandab seal ka teist magistrikraadi õpetajahariduse erialal. Geidi on Haabneeme kooli loodusainete õpetaja. Lisaks sellele on Geidi Tartu Ülikooli haridusteaduste instituudi loodusteadusliku haridustehnoloogia nooremteadur.

Karl Tammiste

on sündinud Järvamaal, Paides. Esimesed 18 eluaastat möödus vanemate talus üksikul rabasaarel. Peale gümnaasiumi lõpetamist asus Karl õppima Tartu Ülikooli bioloogia bakalaureuse erialale ja hiljem magistriõppes gümnaasiumi loodusainete õpetaja erialale. Peale ülikooli lõpetamist asus ta tööle Põlva Kooli loodusainete õpetajana, kus õpetab 5.-6. klassi loodusõpetust. Lisaks juhendab Karl ka loodusfotoringi. Kuna

kool on suur ja paralleele enamasti neli kuni viis, siis on ta oma õpilastega keskkonnahariduskeskuste sage külaline. Hobideks on (loodus)fotograafia ja isetegemine (DIY).

Anne Kivinukk

lõpetas Tartu Riikliku Ülikooli bioloogina mikrobioloogia lisaerialal. Edasistesse aastatesse on mahtunud tegemisi alates loodusesõprade ringide juhendamisest loodusmajas kuni avalikkuse kaasamiseni keskkonnaprobleemide lahendamisel rahvusvahelistes projektides, sekka paar aastat koolikogemust bioloogiaõpetajana. Anne on koostanud paarkümmend õppematerjali ja toimetanud 3 keskkonnahariduslikku uudiselehte ning ajakirja.

Anne on kvaliteediprojekti juht ja jälgib, et projekti tegevused kulgeksid vastavalt plaanitule. Tema lootuseks on, et tänane kvaliteediprojekt areneks edasi ühtseks kvaliteedisüsteemiks, mis lisaks tegevustele-programmidele hõlmab endas juhendajate ning keskuste (enese)arendust.

Anne peab lugu nii tugitooli- kui tervisespordist. Aasta lumevabad nädalavahetused veedab ta looduses ja aias, tütred arvavad, et see on tema hobi.